ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համ. 10 Մէճ.
» » Գաւառաց » 2 Լիրա
Վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 Մէճ.
» » Գաւառաց » 1 Լիրա
Օտար երկիրներու » 50 Ֆր.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։
Իւրաքանչիւր թիւ 40 փարա արժ։

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ
ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Ղալաթիա Սանդրքճըլար ճատտէսի թիւ 198, Նորո խան, Մասիսի գրատուն, եսկը։
Ճամբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զատուած նամակ, յօդուած, ետ չեն դարձուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դատըքէօյի սարսափելի ոճիրն, որոյ մանրամասնութիւնը հրատարակած ենք, հասարակաց կարծեաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ կենաց և ընչից անապահով վիճակին վրայ։ Սթամպուլ լրագիրն այս դէպքին առթիւ Եւրոպացի վաճառականի մը գրած նամակը կը հրատարակէ, որոյ թարգմանութիւնը վարը կը դնեմք։ Նամակագիրը մայրաքաղաքիս շրջակայներն իսկ պատահած ըսպանութեանց պատասխանատուութիւնն ոստիկանութեան վրայ կը դնէ, քանզի իւր պարտքը խիստ թոյլ կը կատարէ։ Սթամպուլ խմբագրական յօդուածի մը մէջ քանի մը մարդասպանութեանց մանրամասնութիւններ կը յիշէ, որոյմէ կը տեսնուի որ եղեռնագործք կայսերական նաւարանի մակոյկով գիշերները կընային անարգել մայրաքաղաքիս նաւահանգիստներն երթևեկել. որովհետև ծովային պաշտօնատունը պէտք եղած զգուշութեան բոլոր միջոցները ձեռք առած չէ։ Բայց եղեռնագործութեանց պատասխանատուութիւնն ոստիկանութեան վրայ ձգելու համար, Սթամպուլ իւր նամակագրին համամիտ չէ բացարձակապէս, այլ կըյարէ թէ եղեռնադատ ատեաններն ևս պատասխանատու են, քանի որ իրենց վճիռները չեն գործադրել տար և ըսպանութիւններն ու գողութիւններն անպատիժ մնալով կը քաջալերին։ Շատերը, կըսէ, եղած դէպքերէն սաստիկ յուզուելով կը պընդեն թէ աւազակներն իրենց դիզած ապրանքով օրինաց խստութիւնները մեղմել կուտան. ասոնք զրպարտութիւն են, բայց ցրելու համար պէտք է մարդասպանները պատժել։ Այս դիտողութիւնները դժբաղդաբար խիստ ճշմարիտ են, բայց միթէ արդիւնք պիտի ունենա՞ն, հոն է բոլոր խնդիրը։ Երբ գաւառաց վիճակին վրայ երբեմն լրագիրները տեղեկութիւն կը հրատարակեն, և ապահովութեան հաստատութիւնը կը կը խնդրեն, դուցէ այն ատեն կը մոռցուի մայրաքաղաքիս վիճակն, ուր սակայն մօտաւոր տեղեր պատահած եղեռնագործութիւնք ժամանակ ժամանակ հասարակաց դժպհման վրայ ցաւալի ապաւորութիւն մը կընեն։ Քանի որ այսպիսի տխուր իրողութիւնք պատահին, միթէ խորհըրդածողներ չե՞ն լինիր թէ ոստիկանութիւնն աւելի դրամախօսներու և ուրիշ խաղաղ քաղաքացեաց թեթև պակասութիւններուն վրայ խիստ է՝ քան թէ մարդասպաններու և աւազակներու եղեռանց։ Ցաւալի է որ լըրագրաց էջերն յաճախ այսպիսի դէպքեր կը նկարագրեն, առանց օր մ'ալ պատժոյ հրապարակային գործադրութիւն մը նշանակելու։ Մարդասպան մը ընկերութեան թշնամի մ'է, և հոն ուր կազմակերպեալ և քաղաքակիրթ ընկերութիւն կայ, երբ ըսպանութիւն մը պատահի, ամեն ջանք կը լինի նախ հեղինակները ձերբակալելու, և այդ ձերբակալութեան նպատակները մեծադումար վարձատրութիւն կ'ստանան։ Ձերբակալութենէն յետոյ անմիջապէս քննութիւնը կ'սկսի, լրագրաց էջերն անոնց դատաստանին բոլոր մանրամասնութիւնները կը հրատարակեն, և վերջապէս դատավճիռն ու գործադրութիւնն հասարակաց զգացումը գոհ կընեն և փրկարար սարսափ մը կը տարածեն եղեռնագործութեան արբամադիր անհատներու վրայ։

• • •

Հելլենական խնդրոյն վրայ բանակցութիւններն սկսելու համար դեսպանատանց ներկայած միաբան ծանուցագիրը 48 ժամ պայմանաժամ կուտար Բ. Դրան՝ Քոմիսէրներու գումարման օրը նշանակելու համար։ Պայմանաժամն երեքշաբթի կը լըրանար. բայց մինչև մեր գրած միջոցին տակաւին չէինք գիտեր նշանակուած օրը։ Բ. Դրան և Հելլենական կառավարութեան պատուիրակները չըպիտի յապաղին ուրեմն դէմ առ դէմ գալու, բայց պիտի կրնա՞ն համաձայնիլ։ Հելլենական Քոմիսէրներուն պաշտօնը դիւրին է. անոնք վեհաժողովին ժԳրդ առենադրութիւնն ունին, և հաւանական է որ իրենց հրահանգն անոր գործադրութիւնը պահանջել է՝ իրենց Բրէվէզայի նախորդներուն նման, 'ի միասին առնըլով Եանինա։ Բայց ո՞րչափ դժուարին է Օսմանեան Քոմիսէրներուն գործն, որք երկրէն մաս մը տալու հարկին մէջ կը գտնուին։ Բնականաբար՝ որչափ կարելի է՝ այսպիսի պատասխանատուութեան մը ծանր բեռըն առանձնելէ կը խորշին, և զոհողութիւնը նուազեցնելու կաշխատին։ Բայց գործին երկարաձգումն ալ մեծ վտանգներ ունի։ Բ. Դուռը կը պարտաւորի իւր զօրքերը պատերազմական վիճակի մէջ պահելու, որ իւր գանձային տագնապը կը սաստկացնէ։ Իրօք՝ կայսերական զօրաց բոլոր պիտոյքը մատակարարելու համար մեծ դժուարութիւն կը կրուի, և Լէվընթ Հէրըլտ լրագիրն այս պատճառաւ կըծու քննադատութիւն մը հրատարակած էր Սպարապետ վսեմ. Ղազի Օսման փաշայի դէմ, որոյ համար վեց ամիս դադարման դատապարտուեցաւ յիշեալ թերթը։ Լէվընթ Հէրըլտ կըպնդէր թէ Կէլիպօլուի մէջ զինուորներն համազգեստի տեղ պիւրի հին չուալները տակէն ծակելով կը հագնէին. այս խօսքը դուտ ստութիւն մը լինելու է, բայց և այնպէս պատերազմական ծախուց ծանրութեան վրայ տարակոյս չկայ։ Ներկայ վիճակին վերջ դնելու յոյսերը կը տըկարանան և քաղաքական խնդիրներն իրարու յաջորդելով տագնապը կը շարունակեն։ Հելլենական խնդրոյն վախճանը դեռ անստոյգ է։

• • •

Ահաւասիկ Սթամպուլ լրագրոյ մէջ հրատարակեալ նամակը, զոր վերը յիշեցինք, և որոյ մէկ քանի կէտերը կծու գրուած լինելով, Սթամպուլ բարեփոխած է։

"Ճշմարիտ կոտորած մը տեղի ունեցաւ։ Խաղաղապէս իւր գործերովը զբաղող Ցոյն պարտիզպան մը, իւր կինն և երկու որդիքն, որոց մին 4 տարեկան և միւսը 6 ամսուան, առաւօտեան դէմ սպաննուեցան Մոտա—Պուրնուի մօտ այգիի մը մէջ, որ ութսուն մէթրօ միայն հեռի կը գտնուի Պ. Թուպինիի տուներէն, որոց մէջ ութ Եւրոպացի ընտանիք կը բնակին։ Այս կոտորածին չարժառիթն յայտնապէս գողութիւն էր, որովհետև այս խեղճ անձանց ըսնտուկները պարպուած և բոլոր գոյքը գողցուած էր։ Մարդասպանք ծովէն եկած լինելու են, որովհետև տեղի ունեցած կռուոյն մէջ անոնց մին վիրաւորուած էր, և ճանբան արեան հետքեր կը նշմարուէին մինչև այն ժայռուտ տեղն, ուր մարդասպանք նաւակ նստած լինիլ կը թուին։ Կոտորածին տեղւոյն վրայ, այսինքն պարտիզպանին սենեկին մէջ, այս մարդասպանաց թողած միակ հետքն՝ ոստիկանաց գործածածին նման սուր մ'է։ Պարտիզպանն ու անոր կինը խողխողուած էին, չորս տարեկան փոքրիկ աղջիկը վզէն դաշոյնով զարնուած և ութնամսեայ տղեկն իւր մօր գրկաց մէջ խեղդուած էր։

"Այժմ խնդիրն այս է թէ կենաց և ընչից դէմ շարունակ կատարուած այս սարսափելի բռնութեանց համար ո՞վ է պատասխանատուն։ Զեմ վարանիր այս պատասխանատուութիւնը Թուրքական ոստիկանութեան պաշտօնէից վերագրել, որք այսպիսի պարագայից մէջ միշտ ա՛յն աստիճան անկարողութիւն ու անհոգութիւն ցուցած են, որ յաղթն հաւատալը չդար։ Այս կոտորածին կատարուած տեղն անգլեալ ձմեռ ալ սպանեալ մարդ մը գտնուեցաւ։ Հաստատեցաւ որ սպանեալը քրիստոնեայ էր, բայց չեմ գիտեր թէ այն ատեն մարդասպանը բռնելու փորձ փորձուեցա՞ւ արդեօք։ Այդպիսի անհոգութիւն մ'երկրին մարդոց ըսել կուտայ թէ մարդասպանը բռնելու համար որ և է միջոց ձեռք չառնըւելուն պատճառն սպանեալին բրիստոնեայ լինելն է։ Քանի մ'ամիս առաջ գողերն այս ոճիրներուն գործուած տեղւոյն մօտը բնակող Եւրոպացւոց տուները մտնելու համար կըլլկին և կըկին փորձեր ըրած էին, որք բարեբաղդաբար ընդունայն ելան՝ 'ի բաց առեալ Պ. Ցօըրնի տունն, որ կողոպտուեցաւ։ Ցայնժամ ապահովութեան պակասութեանը նկատմամբ Անգլիական ընդհանուր հիւպատոսին միջոցաւ դիտողութիւնք եղան խուսկիւտարի փաշային։

"Փաշան խոստովանեցաւ թէ կեանք և ինչք վտանգաց ենթակայ էին, և անմիջապէս խոստացաւ յատուկ պահապան խումբ մը ղրկել այդ տեղերը։ Հարկ չէ ըսել թէ ոչ միայն այս խոստումը չգործադրեցաւ, այլ այն ոստիկանները՝ որ ժամանակաւ մօտակայ փողոցին մէջ հաստատուած էին և մեր ծախուք շինուած խրճիթ մը կը բնակէին, անոնք ևս ետ կանչուեցան։ Այս պարագայից մէջ, միթէ կարելի՞ է ըսել թէ Թուրքական ոստիկանութիւնը պատասխանատուութենէ զերծ է։

"Ուրիշ խնդիր մ'ալ կայ. Դատըքէօյի այս թաղերուն մէջ բնակող Եւրոպացիք ի՞նչպէս կրնան զիրենք պաշտպանել յարձակմանց։ Ցայտնի է որ այդ տեղերը Թուրք ոստիկանութիւն կա՛մ չկայ, կա՛մ չկրնար գողերու դէմ պաշտպանել զմեզ։ Ի՛նչ և իցէ, քանի որ մեք՝ Եւրոպացիքս՝ տակաւին չունիմք այն դերադոյն համբերութիւնն, որ զմեզ հարկադրէ կրաւորաբար յանձն առնուլ մեր տուներուն աւարառութիւնն և մեր գլուխներուն կտրուիլը, պատշաճ է որ մեք զմեզ պաշտպանեմք. և դուք կրնաք վստահ լինիլ տէ՛ր խմբագիր, որ այս նպատակաւ միջոցներ ձեռք պիտի առնումք մինչև անգամ՝ եթէ մեզ ևս հարկ լինի ոստիկանի պաշտօն կատարել։

"Ցուսամք որ բոլոր Եւրոպական դեսպանք իրենց ուշադրութիւնը կը դարձնեն այս յաճախ կրկնուած սարսափելի տեսարանաց վրայ, որք նոյն իսկ Կ. Պոլսէն փոքր հեռաւորութեամբ տեղի կունենան։"

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 19 օգոստ.

Բեղրսպուրկէն Տէյլի Թէլէկրաֆ լրագրին կը հեռագրեն թէ Ռուսիա նոր յանձնախումբ մ'առաջարկեր է Թուրքո—Սերպիական սահմանագլուխները գծելու համար. իսկ Պուլղարիոյ և Ռումանիոյ սահմանագլխոց նկատմամբ եղած դժուարութիւնը լուծած է սա կերպիւ թէ Արապ—Թապեան Սիլիսարէի մէկ արուարձանը պիտի լինի։

Կըսուի թէ Աւստրիա Թուրքո—Սերպիական սահմանագլխոյ վերաբերեալ առաջարկութիւնը մերժեր է։

Փանքի(?)Է Աթենայ լրագրին կը

հեռագրին թէ Խտիվը նախարարաց խորհրդոյն պիտի նախագահէ, բայց բնաւ պատասխանատուութիւն չպիտի ընդունի։

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Լոնտրա 21 օգոստ.

Լոնտրայի լրագրաց այս առուր թիւերուն մէջ հրատարակեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ ըստ ամենայն հաւանականութեան՝ Պուլղարաց ազգային ժողովը գումարուածին պէս, Սահմանադրութիւնը բռնաբարած լինելու ամբաստանութիւն պիտի ընէ նախարարաց դէմ։

Բեղրպուրկ 20 օգոստ.

Կը հաւաստեն թէ Խինաթիէֆ զօրավարն Օտէսայի կառավարիչ պիտի անուանի Թօթլէպէն զօրավարին տեղ, որ Լեհաստանայ կառավարիչ պիտի անուանի փոխանակ Քոցէպիւ զօրավարին։

Աղեքսանդրիա 19 օգոստ.

Գաղղիոյ ընդհանուր հիւպատոս և դիւանագիտական գործակատար Պ. Թըրիքու այսօր մեկնեցաւ 'ի Փարիզ։

Լոնտրա 20 օգոստ.

Պ. Կլատսթօն երէկ ըրած մէկ բանախօսութեանը մէջ սաստկապէս հարուածեց կառավարութեան արարքներն և աշխարհակալութիւնը։

Երեսփոխանաց ժողովին լուծման հաւանականութեանը վրայ խօսելով, Պ. Կլատսթօն ազատական կուսակցութեան այլ և այլ մասերուն յանձնարարեց որ սերտիւ միանան պահպանողական կուսակցութիւնը զօրեղապէս հարուածելու համար։

Փիլիպէ 19 օգոստ.

Երէկ իրիկուն Վիթալիս զօրավարը կոչունք մը տուաւ Փիլիպէի պահապան զօրաց սպայներուն։ Ռուսական Տոքօմին զօրավարն, որ նոյն հանդիսին ներկայ էր, ընդհանուր հրամանատար Վիթալիս զօրավարը շնորհաւորեց՝ երկու ամսէ 'ի վեր զօրաց ըրած յառաջդիմութեանն առթիւ։ Ցետոյ Վիթալիս զօրավարը բաժակ առաջարկեց Սուլթանին կենացն համար, որ Արեւելեան Ռումէլիի վեհապետն է. բոլոր հանդիսականք պատասխանեցին այս բաժակին։ Ուրիշ բաժակներ ալ առաջարկուեցան Աղեքսանդր կայսեր կենաց և Ռումէլիյի ոստիկանութեան քաջութեանը համար։

Աթէնք 20 օգոստ.

Գէորգ թագաւորին յԱրեւմուտս ընելիք ուղեւորութիւնն անորոշ ժամանակի մը յետաձգեցաւ։

Այսօրուան թուականը կրող արքայական հրամանագիր մ'ազգային երկրապահ զինուորութեան երկրորդ կարգէն 8,000 հոգի զինուց ներքեւ կը կոչէ։

Լոնտրա 20 օգոստ.

Բեղրպուրկէն կը հեռագրեն Սթանտարտ լրագրին թէ Անգլիա այն միակ տէրութիւնն է որ պաշտօնապէս չէ հրաւիրուած սպայներ ղրկել Ռուսական բանակին կրթութեան փորձերուն ներկայ գտնուելու։

Լոնտրա 20 օգոստ.

Օսմ. Փոխ.		11 3/16
Փոխ.	1865	14 3/8
»	1869	13 1/4
»	1871	54 3/4
»	1872	22
»	1873	12 3/8
»	Եգիպտ.	72 1/2
Անգլ. Փոխ.		97 3/4

Փարիզ 20 օգոստ.

Օսմ. Փոխ.			11,45
Գաղղ. Փոխ.	3 0/0		83,
»	»	» Նոր	85,15
»	»	5 0/0	116,92 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ մայրաքաղաքիս Հելլենական դեսպան Պ. Գունտուրիօթի և Հելլենական խնդրոյն բանակցութեանց համար երկրորդ պատուիրակ Պ. Վըրպալս Արմէնիս, արտաքին գործոց պաշտօնատունն երթալով, այցելութիւն տուին Բարձր. Սաֆվէթ փաշային, և ուզեցին գիտնալ թէ յանձնաժողովն ո՛ր օր պիտի գումարի։ Նախարարը պատասխանեց թէ խիստ մօտ ժամանակէն պիտի գումարի և այսպէս օր մը չորոշեց։

Սեբաստիոյ կուսակալ Սիւրէյա փաշան, որ 2–3 ամսէ 'ի վեր ծանր յօդացաւէ բռնուած էր, երեքշաբթի օրը վախճանեցաւ։

Սիւրէյա փաշան երբեմն Երուսաղէմի կառավարիչ, և յետոյ Հալէպի, Զմիւռնիոյ և Պրուսայի կուսակալ եղած էր։

Վագըթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտոսի նոր Խտիվին հաստատութեան հրովարտակը տանող Ալի Ֆուատ պէյ երկուշաբթի իրիկուն Աղեքսանդրիայէն մեկներ է 'ի Պոլիս։

Կառավարութիւնն որոշեց Կ. Պոլսոյ այլ և այլ կողմերն և շրջակայները հեռագրական թելերով կապել Թագսիմի զօրանոցին հետ որպէսզի հրդեհ ծագած ժամանակ շուտով տեղեկութիւն տրուի Պ. Զէլէնեւի ջըրհանակրաց դնդին։

Երէկ Սուլթան Պայազիտի հրապարակին վրայ 30 միլիոն ղրուշի թղթադրամ այրեցաւ։

Ցունական Նէօլօղոս լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Վիզէի մօտ Սէրայ գիւղին մէջ տասն և եօթն քրիստոնեայք սպանեալ գտնուեր են ջաղացքի մը մօտերն, ուր կ'աշխատէին։ Ցունաց Պատրիարքարանը Թագրիր պիտի ղրկէ առ Բ. Դուռն։

Կը լսեմք թէ ոստիկանութեան դուռը բանտարկեալ դրամափոխները երէկ իրիկուն երաշխաւոր տալով արձակուեր են։

Երեքշաբթի առաւօտ Պալաթի մէջ ծագած հրդեհէն երկոտասանամեայ աղայ մ'այրեցաւ։ Հրոյ ճարակ եղած տուներուն ու շէնքերուն մեծագոյն մասն Ցունաց կը վերաբերին։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԽԱՀԱՄԸ ՈՍԿՈՒՈՅ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		12,16
Այս առաւօտ բացուեցաւ		12.15
Կէս օրին		12,16
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	43,25
Թղթադրամ	մր.	725

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

9 Օգոստոս

Անգլ. լիրա	ղրշ.	109 24
Նաբօլէօն ոսկի	»	87 26
Իմբերիալ Ռուս	»	90 8
Գըրըմից	»	51 15
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	6 23
Չինգնոց »	»	18 20
Մէթալիք		18
Պլինձ	»	560

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԱՍԻՍ ԵՒ ՄՇԵՑԻՔ

Լրագիր անուն թերթը, չուզելով զրպարտելու առիթ մը փախուցած լինել, հինգ սիւնակ պատասխան կը հրատարակէ Մասիսի դէմ՝ ծիծաղելի դատ մը պաշտպանելու նպատակաւ։ Խնդիրն ընթերցողաց ծանօթ է։ Մասիս՝ անցեալ երեքշաբթի առուր թուոյն մէջ՝ ձերմակեանի խնդրոյն առթիւ տեղի ունեցած անկարգութիւնները նկարագրող յօդուածի մը վերջաբանին մէջ ըսած էր թէ «Մինչդեռ Ս. Պատրիարքն հրաժարած՝ Պէյքօզ ժամանակ կանցունէ, ազգային թէ՝ ներքին և թէ՝ արտաքին գործերն առ խարխափ կընթանան....» Այն յօդուածին հրատարակութեան հետեւեալ օրը Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ցաւալի դէպքը տեղի ունեցած էր։ Լրագիր, անշուշտ քանի մը թերթ աւելի ծախելու յուսով, Մշեցւոց ընթացքին ջատագով կանգնեցաւ և համարձակեցաւ յայտարարել թէ Մասիսի երեքշաբթի առուր այդ խօսքն առիթ տուած էր այն անկարգութեան։ Բայց Մասիս Ս. Պատրիարք հօր և վարչութեան ընթացից կամ ազգային գործոց վիճակին վրայ կրնայ իրեն յատուկ գաղափարներ ունենալ, և այդ Մշեցիք ալ, որոց չեմք կարծեր որ հարիւրէն մին Մասիսի երես տեսած լինի, կրնան Մասիսի գաղափարաց մասնակից լինել։

Այս կէտը խնդրէն բոլորովին դուրս է։ Սակայն, ըստ որում Մասիսի նոյն առուր յօդուածն օրինաւորութիւն կը քարոզէր և խռովութիւն յարուցանողները կը հարուածէր, անկարելի է որ այդ յօդուածը կարդացող Մշեցիք՝ հետեւեալ օրն իրենց ըրած ապօրէն գործին համար Մասիսէն քաջալերութիւն գըտած լինին։ Եթէ Մշեցիք Մասիսի հրամանաց համեմատ պիտի շարժէին, պէտք էր որ անոր՝ արդիւնքը չընէին, և եթէ Լրագիր անոնց ջատագով կանգնիլ կուզէ, պէտք է Մասիսի մէջէն հատուած մը ցուցնէ, որ այդ Մշեցիներն ապօրէն ձեռնարկի մը մղած լինի, և եթէ կրնայ՝ իր ժամանակագրական սխալներն ալ ուղղէ։

Իսկ թէ Մասիս ի՛նչ նպատակաւ ըսած է վերոյիշեալ խօսքերն, ինքնին կը հասկցուի և մեք արդէն բացատրած եմք։ Ս. Պատրիարք հօր հրաժարականը ժամանակ մը հարկաւոր ճանչուած էր և կրնար արդարանալ, բայց այժմ ոչ եւս պատեհ կը համարիմք, մանաւանդ այս պատճառաւ որ ազգային գործերը տագնապալից վիճակի մէջ են, և իմաստուն և կարող գլխոյ մը ներկայութիւնն ամեն ժամանակէ աւելի անհրաժեշտ է։ Այս էր ահաւասիկ մեր գաղափարը, զոր Իւսկիւտարի անկարգութիւնը նկարագրելու առթիւ յայտնած էինք ամենայն քաղաքավարութեամբ, և Լրագիր, որ մեր այս խօսքերուն մէջ իր երեւակայած գրգռիչ ոգւոյն նշոյլն անգամ չկըրնար տեսնել, անշուշտ պիտի փութայ իր անտեղի կարծիքն ուղղել՝ եթէ մեզ քարոզած արիութիւնն ինք ունի։

Լրագրոյ հետ ուրիշ հաշիւ մ'ալ ունիմք։

Այդ թերթն, որ սովորութիւն ունի Եւրոպական լրագրերէ Մասիսի ըրած թարգմանութիւններն օրինակել՝ առանց Մասիսի անունը տալու, իր երէկուան թերթին մէջ ալ՝ Տէյլի Նիւզ լրագրէն նախորդ օրը մեր ըրած թարգմանութիւնը կ'օրինակէ՝ դարձեալ առանց մեր անունը տալու, և առանձին հատուածի մը մէջ յայտնելէ ետեւ թէ Ազգ. սնտուկն Եւրոպական լրագրաց համար տարին 50 ոսկի բաժանորդագին կը վճարէ, անուղղակի կերպիւ կը հասկցնէ թէ այդ լրագրաց մէջէն կարեւոր կտորներ թարգմանելով Մասիսի կը հաղորդուին 'ի հրատարակութիւն։

Արդ՝ ոչ միայն Մասիս Եւրոպական թերթերն ուղղակի ինք կառնոյ Եւրոպայէն և ոչ միայն Մասիսի թարգմանութիւնները Մասիսի խմբագրութեան կողմանէ կը լինին, այլ և Ազգ. սնտուկն ալ այդպիսի գումար մը չը վճարեր և Պատրիարքարանն Եւրոպայէն լրագիր չընդունիր։ Ազգային վարչութիւնն երբեմն Մասիսի տպարանէն Եւրոպական լրագրեր խնդրած է, բայց Մասիս Ազգային վարչութենէն ոչ լրագիր, ոչ ալ թարգմանութիւն չէ ընդունած։ Լրագիր կրնա՞յ իր ըսածը հաստատելու արիութիւնն ունենալ։

Շիտակը խօսելով, գող շատ կը տեսնուի, բայց ըրած գողութիւնն արդարացնելու ճգնող գողերն հազուագիւտ են. և Լրագիր, որ փտուն և կորուսեալ դատեր պաշտպանելու ճարտարութեանը վրայ կը պարծի, կրնայ այս հազուագիւտ ճարտարութիւնն ալ իրեն փառք համարել։

Կարինէն Պատրիարքարան եկած գիր մը կը ծանուցանէ թէ քննութեան և դատաստանի համար Կարին կոչուող Քըլի հարստահարիչ հանրածանօթ պէյերը կը պաշտպանուին եղեր։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Կարին 28 յուլիս 1879

Ազնիւ Մասիս.

Ամսոյս 27ին Թղթատարին յանձնըւեցաւ Հայոց և Թըրքաց կայսերական Քոմիսէրներուն մատուցած ծրագիրը։ Կայսերական Քոմիսէրք գիտողութեամբք հանդերձ, ինչպէս ստուգած եմ, երկու ծըրագրերուն գլխաւոր և հիմնական յօդուածները ըստ կարելւոյն միմեանց հետ համաձայնեցուցած և վաւերած են։ Ահաւասիկ երկու ազգաց ծրագրաց համաստութիւնը. տեղական ոստիկանութիւն և զինուորութիւն. ընդհանուր երեսփ. ժողով. քաղաքական օրինաց հաւասար խմբագրութիւն և դատարանաց վերակազմութիւն. եկամտից մատակարարումն 'ի պէտս երկրին միայն. պատիւ և պատիժ պաշտօնէից և ընտրութիւն ըստ սկզբանց հաւասարութեան ևն ևն։ Ահա այսպէս Հայաստանի մէջ տեղական ինքնօրինութեան մը հիմը կը դրուի, եթէ կայսերական Քոմիսէրներէն վաւերացուած նոյն ծրագրերը Բ. Դրնէն ընդունուին։ Քոմիսէրք Հայոց ծրագրին 44 յօդուածներէն միայն երկուքին վըրայօք գիտողութիւն ընելով վաւերել չեն համարձակած, որք են Վալիին և ոմանց Միւթասարըֆաց և Գայմագամաց Հայ լինելու և Հայ լեզուն Թրքերէնին հետ պաշտօնական լինելու առաջարկները, և սոյնք յանձնած են զայնս Բ. Դրան ուշադրութեան, իբրև ամենակարեւորագոյն և բարձր խնդիրներ։

Բարենորոգմանց յանձնաժողովոյ անարդար և ապօրինի կազմութեան դէմ ամսոյս 23ին Կարնոյ ազգային վարչութիւնն 'ի ձեռն Գեր. Վահան վարդապետի 'ի պաշտօնէ բողոքեց առ կայսերական Քոմիսէրս, և 24ին առ հիւպատոսս Ա. վերջինս ուղղեալ բողոքագրոյն պատճէնն ահաւասիկ.

Վսեմափայլ Տէր.

Բարենորոգմանց յանձնաժողովոյ կազմութեան դէմ այսօր գրով բողոքեցի կայսերական Քոմիսէրներուն, վասն զի այդ յանձնաժողովը՝ որ պաշտօն ունի նահանգիս արդի վիճակը բարւոքելու համար տեղական պիտոյքը կատարելապէս ուսումնասիրելու և ճշդիւ տեղեկագրելու Բ. Դրան, կազմուած չէ մինչև ցարդ 'ի գործ դրուած հաւասարութեան օրինօք, որով և փոխանակ կիսուակէս Հայ և Թուրք կամ քրիստոնեայ և ոչ-քրիստոնեայ խառն լինելու, հակառակ արդարութեան և հաւասարութեան, Իսլամ տարեր միայն կարեւորութիւն տրուած է, որով Թուրքերը այժմ յանձնաժողովոյ մէջ քառապատիկ թիւ ունեցած են. և որ զարմանալին է, Քիւրդերն՝ որք մինչև ցարդ ոչ տուրք և ոչ զինուոր տուած են, այլ թափառական և աւազակաբարոյ կենցաղով և բարբարոսութեամբ իրաւ մի վայրենի ցեղ երկրին պատուհաս եղած են միշտ, սոյն յանձնաժողովոյ մէջ յատուկ Իսլամութեան Թուրք ներկայացուցիչներ ունեցած են։

Արդ՝ նկատելով որ երկրին հարստահարեալ ժողովուրդը քրիստոնեայք են, և թէ երկրին արդի յոռի և վատթար դըրութենէն օգտուած է միշտ Իսլամ տարրը, որ և յանձնաժողովոյ մէջ այս մասին գոհութիւն իսկ յայտնելու անշուշտ պիտի հասանի, և թէ Իսլամ տարեր այդ

ղոհունակութեան դէմ փոքրաւոր քըրիստոնէից բողոքը և թէ տեղական սիւտոյից համաձայն իրենց օգտակար և չափաւոր տեսութիւնները և առաջարկութիւնները նշանակութիւն իսկ պիտի չունենան մեծամասն իսլամաց առջև, ուստի և սոյն բողոքագիրս առ Ձերդ վսեմութիւն մատուցանելով կը խնդրեմ որ հաճիք զայն հաղորդել Ձեր մեծ պետութեան՝ որ ըստ Պէրլինի դաշնադրութեան 61րդ յօդուածոյ՝ յանուն բարւոքման վիճակի Հայոց ազգի՝ պարտականութիւն ստանձնած է, որուն և դուք ներկայացուցիչն էք 'ի Կարին:

1879 յուլիս   Մնամք ամենախոնարհ և անկեղծ յարգանօք

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Առաջնորդ Կարնոյ Նահանգի Հայոց

Բարենորոգմանց Յանձնաժողովը ամսոյս 16ին նիստ ունեցաւ, ուր միայն Թուրք անդամք ներկայ գտնուեցան, որոնցմէ նախապաշարեալներն առաջարկեցին որ Խարճի և Պէլէտիյէի անդամներն ամսական առնուն և աշարն ու այլ տուրքը միւլթէզիմներու ձեռամբ հաւաքուի: Լուսաւորեալ աշխարհէն մերժուած սոյն օրինակ առաջարկութեանց վրայ Եուսուֆ փաշան կառնէ կը բողէ. յետոյ կըխորհրդակցի Վսեմ. Ազարեկեան Էֆէնտիի հետ, թէ քանի որ Բ. Դուռն իրենց յանձնած է անձուկ և անզօր մէկ հրահանգ, որով կարելի չէ յօգուտ տէրութեան և երկրին գործել, և թէ քրիստոնեայք բարենորոգմանց սոյն յանձնաժողովը չեն ճանաչեր և թէ սոյն յանձնաժողովոյ մէջ իւր ազգին (Թրքաց) ներկը հեռաչէտ յերևան ելնելու վրայ է, լաւ եւ է լուծել սոյն յանձնաժողովը:

Եւ արդարև յուլիս 23ին խնայ պիտի տային զայս, բայց Թուրք անդամոց մեծամասնութեան բացակայութեանն առթիւ երկուշաբթի (յուլիս 29) նոյին թողուեցաւ. Հետևաբար այս օրինակ լսելեայն կը վերջանայ բարենորոգմանց խնդիրն, որ այսքան մեծ և նշանաւոր ցոյցերով սկսելէն յայտ տուած էր Օսմ. ժողովրդեան և Եւրոպիոյ: ՀԱՅԿ

... Խմբագիր.

Մամուլ ըսուած հանդէսին անցեալ շաբաթ ուուր թերթին մէջ հըրատարակուած «Դիտողի մը» յօդուածը առիթ եղաւ զիս յայց ելնել մեր Ազգ. Հիւանդանոցին:

Այդ նպատակաւ երէկ այդ գըթութեան յարկն այցելեցի՝ գլխաւորապէս տեսնելու համար թէ արդեօք Դիտողին ըսածին պէս արդի Հոգաբարձութեան մատակարարութիւնն ու կառավարութիւնը նախորդը փնտռել կուտա՞յ թէ ոչ:

Փա՜ռք Հայ ազգին. անդ տուած այցելութիւնս կակածներս փարատելով հանդերձ, համարձակութիւն տուաւ ինձ ինքնիրենս դոչել թէ՝ արդի Հոգաբարձուաց ջանից և խնամոց շնորհիւ, ազգին տուրքը պարապը չերթալով, Հիւանդանոցնուս վիճակը խիստ գոհացուցիչ է. պատսպարեալք կ'օրհնեն միշտ ազգին կողմէն կարգեալ՝ իրենց խնամատարներն:

Եւ ո՛վ որ ալ լինէր ինձ հետ երէկ՝ պիտի համոզուէր թէ ո՛րչափ անգութ մէկն է այդ «Դիտող» պարոնը, որ թերևս իր խելքով վրէժ լուծելու պէս բան մը ըրած ըլլալու համար, նոյն յարկին տակ ապաստանող դժբաղդներուն հացի պատառն արգելու յանդգնած է ժողովրդեան միտքը պղտորել ջանալով:

«Դիտող» պարոնը, որ շատ հաւանական է թէ արդի Հոգաբարձութեան օրով բերուած և վերջէն ճանբուած սպասաւորի մը գործիքը եղած կերևի (ինչպէս երէկ իմացայ մի քանի հիւանդարանի պաշտօնեայներէ), յանցաւոր սխալած է. վասն զի ինք՝ ճշմարտին ուրուականն իւր աչաց առջև ներկայ ունենալովը հանդերձ նկրտած է սուտ խօսիլ. սակայն գիտնալու էր որ ճշմարտութեան շանթերը վաղ կամ անագան իւր գլխուն վրայ պայթելով իւր ուղեղը կրնան փշրել:

Արդ՝ ամէն յարկերը պտըտելէս վերջը, «Դիտող» պարոնին ըսածներուն և իմ տեսած ու լսածներուս մէջ գտնուած տարբերութեան վրայ սոյն տեղեկութիւն մ'առնելու դիտմամբ, սպասաւորէ՛ նմանց անձի մը հետ բարեկամաբար փորձեցի. այս անձը որ նոյն յարկին գործոց փորձառու մէկը կերևնար, զիս իւր հետ առնելով նորէն շրջագայեցանք, և իրողութեամբք ցուցուց ինձ թէ՝ Ազգը ներկայ Հոգաբարձութիւնն ընտրելով, այդ գթութեան յարկին ներքև պատսպարուող բոլոր անձանց մեծ բարիք մ'ըրած է:

Արդ, համոզուեցայ թէ նախորդ Հոգաբարձութեանց օրով այդ յարկին մէջի բոլոր դժբաղդք՝ իրենց ոճիրներու քաւութեան համար խաւարային արգելարաններու մէջ ձգուած թշուառներու կը նմանէին եղեր և ասոր ապացոյց բաւ համարեցի այն ծերերուն արցունքը, զորս [illegible] խօսքը ըրած ատեննին, թերևս անցեալին ու ներկային փորձերէն դրդուելով, իւր աչերէն կաթեցին: Օրհնութեան արցունք էին դոքա: Վերջապէս անդ իմացայ թէ նախորդ Հոգաբարձութեանց օրով զրկմանց և խընայողութեանց տեղ շռայլութիւն, անօթութեան տեղ մաքրութիւն, անգթութեան տեղ խիղճ, [illegible] տեղ [illegible], անէծքի տեղ օրհնէնք, և եկեղեցւոյ դուս ջահից և անիւղ կանթեղաց տեղ զարդարուն սեղան և փայլուն կանթեղք կան:

Առնցմէ վերջը, «Դիտող» պարոնին ստերուն մի քանիին վրայօք ալ ծանօթութիւն ուզած ատեննս, բարեկամս յորդորեց զիս, այդ առարկութիւններն առողջապահական կանոնաց վերաբերելուն համար, բժշկին ներկայանալ և անկէ տեղեկութիւն առնել:

Խնդրեցի առաջնորդել զիս, ներկայացուցին զիս նմա, նախորդ ներքին բժիշկը տեսած էի, այլ հիմակուանը ոչ. բայց մեծ բարեբաղդութիւն համարեցի՝ մարդկային ընկերութեան անդամակցելու համար պահանջեալ ամեն ձիրքերովն օժտեալ արդի ներքին բժիշկ Գ. Էքմէքճեան Էֆէնտիի հետ տեսակցիլս, որ հիւրընկալեց զիս ամենայն յարգանօք:

Ազգային գործոց ընթացից վրայ քիչ մը խօսելէն վերջ, երբ կարգը Հիւանդանոցի ներքին վիճակին դարձաւ, «Դիտողին» յօդուածը ներկայեցի Մեծ. բժշկին և ներողութիւն խնդրելով բացատրութիւն ուզեցի:

Ներքին բժիշկն իւր պաշտօնին պատկանող մասերուն պատասխանեց սա խօսքերով:

«Կ'ըսեն՝ թէ յուլիս 24 Բշ. օր հոտած միս կերուեր է, ատի սուտ է, վասն զի ամեն օր թարմ միս կուգայ, և չէ կարելի ըսել թէ եփուելէն վերջը հոտած ըլլայ, վասն զի այս տեղ օրուան կերակուրը նոյն օրը կեփուի: Գալով պատսպարելոց 8 ամիսէ ի վեր բաղնիքի երես տեսած չըլլալուն, ատիկայ ալ պարզ [illegible] մ'է, վասն զի մի քանի շաբաթ առաջ տեսուչը կլիները բաղնիք դրկեց, հիւանդներն ալ՝ ինչպէս եկած ատեննին՝ նոյնպէս և ի հարկին ալ տաք պանիօ ունին լուացուելու որ միշտ վառ կը մնայ. ծերոց մաքրութեան ալ լուր ճերմակեղէնաց կանոնաւոր փոխոխմանը հոգ կը տարուի, ասոնց համար ամառ ատեն տաք բաղնիքը վասնդուռ լինելուն. կը մնան տղայք և կիմարք, ասոնք ալ այս եղանակիս մէջ ծով մտնելուն համար ծովէն վերջը ընականաբար բաղնիք պիտի դրկուին. սակայն բոլոր է այդ Դիտող պարոնին որ նախորդ Հոգաբարձութեանց օրով ամբողջ պատըսպարելոց երկու տարի չարունակ առանց բաղնիքի մնացած ատեննին, ուրկէ ամսական առներո՞ւն համար լուռ էր:»

Այս պատասխանն ալ «Դիտող» պարոնին ստոյը հերքելու չափ զօրաւոր գայ:

Եւ արդարև ի՞նչ հարկ կար այդպէս ստերով ելնել ներկայ Հոգաբարձութիւնը պարսաւել և նախորդը գովաբանել:

«Դիտող» պարոնն անշուշտ հետևեալք ամօթոյ հարկէն երևելին կարմրութիւնը ծածկելու նպատակաւ քօղարկեալ կերպէ իբր անհատ ազգի ապերախտ գտնելով այժմու Հոգաբարձուաց բարեկարգութեանց, ծովուն ամբողջ ջուրը խմել կըցող Հոգաբարձու կը փնտռէ. բայց թող գիտնայ թէ ատի թերևս այժմու բարեջան Հոգաբարձուաց կարողութեան սահմանին մէջ ալ լինի, երբ այդ առաջարկութիւնն իրեն ընդունի հաճի ամեն բանէ առաջ գետոց ընթացքն և հոսանքէ կամ [illegible] ծովուն ջրոյն չափը միօրինակ պահելու խօսք տալ և կարենայ իւր խօսքը բռնել:

Որ ունեցի ականջս լսելոյ լուիցէ:

Գալով իմ մասիս, կը խնդրեմ խանդաղատար այժմու Հոգաբարձութեան մեծարոյ անդամներէն, որ «Դիտող»ներու պէս զրպարտից կարևորութիւն չըտալով՝ 'ի սէր Աստուծոյ և Հայ ազգին յարատևեն իրենց բարի գթածոց իրագործութեանց մէջ, փաստացնելով զիրենք թէ «Դիտող» պարոններէ զատ Ազգ մը կայ իրենց առաջ, որ գիտէ երախտագիտաց գընահատել իրենց բարեաց աշխատութիւն, և Աստուած մը՝ պատրաստ վարձատրելու զամենայն բարեգործս:

Եւ կը խնդրեմ յանկալքս իմ սիրելի ազգակիցներէս որ առանց բաղդատելու անձանց զըրպարտութեանց ականջ կախելու, պարտ անձին ստեղծն գէթ երեք չորս ամիսը մի անգամ Հիւանդանոցն այցելելով անդ գտնուած դժբաղդներուն սփոփանք մը պատճառելէ զատ, իրենք ալ իրենց միակ սան վիճակը հասկնալով, փոխանակ երկմիտ մնալու գոհ մեկնին անտի, ինչպէս երէկ ես գոհ մեկնեցայ:

Խնդրեմ, ... Խմբագիր, հրատարակել հաճեցէք զայս գիր՝ ընդունելով կանխաւ խորին շնորհակալութեանս հաւաստին:

1879 օգոստ. 5   Մնամ...
Սամաթիա   Գէորգ Զ. Փափազեան

... Խմբագիր.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել Ձեր Ազնուութեան, որ յառաջիկայ կիւրակէ օր, 12 օգոստ. Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին առթիւ նախկին Պատրիարք Խրիմեան Մ. Հայրիկ Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Գուզկունճուգի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, և իբր հանրածանօթ և հայրենասիրական ազգ. խրատիւքն և քարոզութեամբ պիտի մխիթարէ ժողովուրդս:

Ուստի կը հրաւիրուին բոլոր այն պատուարժան Ազգայինք, որք կը փափաքին Ս. Հօր արդիւնաւոր և օգտաշատ աստուածաբանութիւնները լսել:

Հաճեցէք ... Խմբագիր, հրատարակել սոյն երկտողս ձեր յառաջիկայ մի քանի թերթից մէջ, որով երախտապարտ պիտի կացուցանէք զմեզ.

Որով Մնամք խորին յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Փ. Ատենադպիր   Ատենապետ
Պ. Յ. Սեւ[illegible]եան   Յ. Ա[illegible]եան

8 օգոստ. 1879

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կեսարիոյ Թալաս գիւղէն Կ. Պոլիս գաղթող Բենիամինի որդւոյն՝ Տօղրամաճի Մնակի որդի Պէյազճի Մնակեան Մանուկ աղան՝ անկէ եօթն ամսօք չափ յառաջ անդարձ վախճանելով, նորա գոյքը Պատրիարքարանի կողմէ կարգեալ Մատնաժողովոյ մը միջոցաւ ապահովութեան տակ դրուած է օրինաւոր ժառանգորդը յանձնուելու համար:

Այժմ յիշեալ անձին մէկ քանի ժառանգորդներն երևան ելած և սոյն ժառանգորդաց խնդիրն ալ Ազգային Վարչութեան Թաղ. Ժողովոյ կողմէ Տնտես. խորհրդոյ քննութեան յանձնուած ըլլալով, հարկ դատուեցաւ սոյն պաշտօնական ծանուցումը հրատարակել, որպէս զի թէ՛ 'ի Կ. Պոլիս և թէ՛ այլուր՝ եթէ հանգուցելոյն ուրիշ ազգական կամ ժառանգորդները կան, պէտք եղած պաշտօնական վկայագրով փութան թըւականէս մինչև երեք ամիս անձամբ կամ փոխանորդաբար ներկայանալ Տնտես. խորհրդոյ, և հաստատել իրենց ժառանգորդութիւնը:

Այս պայմանաժամէն ետև հանգուցելոյն ժառանգութեան բաշխումը պիտի կատարուի վերայիշեալ Մատնաժողովին ձեռօք, յորմէ յետոյ սոյն բաշխման դէմ որ և է բողոք անլսելի պիտի մնայ:

1 օգոստոս 1879
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

ԱԶԴ

Ազգ. Հիւանդանոցի համար մէկ խոհարար, մէկ լուացարար և մէկ տնտեսուհի հարկ ըլլալով կը ծանուցուի մեծարգոյ հասարակութեան թէ՝ ով որ յիշեալ պաշտօնները յանձն կառնու վարել գոհացուցիչ ամսականաւ, պէտք է դայ 'ի դրասենեակ Ազգ. Հիւանդանոցի 'ի Մեծ Նոր խան միջնայարկ թիւ 49:

Նոյնպէս և մի քանի գանձանակիր պաշտօնեայներ ալ կը փնտռուին՝ որոց պաշտօնն է թաղերը և կըղզիները գանձանակ շրջագայեցնել:

1879 օգոստ. 1   Գործ. Ազգ. Հիւ.
Ս. Հ[illegible]եան

ԻԼԱՆ

Էսէրը ճէտիտ պալթալը, թօփ 200.
Խըթամպուլ քեապըրը, թօփ 800.
Եավէա քեաղըտը, թօփ 1500.
Մուղավա, տէստէ 1000.
Եարըմ խըթարը, թօփ 40.
Սարը պավէա, թօփ 100.

Էրքեանը հարպիյէ մաթպաասը իչուն մուսայեա օլունաճաք օլան պալատէ մուհաւըրէր ալթը գալէմ միւհիմմաթը գարթալեէնին աղուստոս ռումինին օն պէշինճի չէհարշէնպէ կիւնի մունագասասը իճրա օլունաճաղընտան, իթաաըընա թալիպ օլանլարըն նեզարէթի մէզքիւրէ դաւար Տաճ ըը Շուրայի ասքերիյէ կէլմէլէրի:

8 աղոստոս 1879
Պապը Սէրասքէրի

Նիզամիյէ էյալէթ անպարընտա Տաճ ըը Շուրասա մունհալ [illegible] նումունէլէրինէ թէվֆիգըն չուքալը [illegible]

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

մուքաւրրէրէսի իլէ միւպայեա օլունաճաք եւուղ պին առէտ թօսեա մամուլաթընտան գըրմըզը եուն դուշաղըն սիմ մէճիտյէ իկիրմի ղըշ հիսապը իլէ պէհէր ուէքիղ պուչուք ղըշա օլարաք Թալիալի Եօհաէսինտէ օլուպ աղօսթօսը բուժինին ծն իւչիւնճի բազար իրթէսի կիւնիւ թէքբար պիլմիւնադասա քարարը դաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի աուքէրիյէ կէլմէլէրի ։

6 աղօսթօս 1879

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի Շահանէ Նլպիսէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ օլան ալթը եւուղ պին մէթրօ ինկիլթէրրա նէֆիէր չուհասը թարիխի դարարընտան իթիպարէն մահ պէ մահ էլլի պին մէթրօսը Տարը Շուրաճա պիլ իմթիհան նումունէ իթթիխազ օլունան չուհանըա միթապըդ օլարադ թէսլիմ օլունմադ վէ էսմանը վիրիլլէճէք օլան մադպուղ սէնէտինին թարիխինտէն իթիպարէն եիկիրմի պիրէր կիւնլիւ իւչ թադսիթ իլէ վէ եւուղլուք ալթուն եւուղ ղըուշ հիսապը իլէ Նիզամիյէ խազինէսի թախսիսաթընտա մահսուսէն մալիյէ խազինէսինտէն վէրիլմէք շարթը վէ չէրայիթը սայիրէսիյլէ պէհէր մէթրօսը եիկիրմի եէտի ղըուշա Թալիալի Եօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսը բուժինին ծն իւչիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ միւնաքասասը իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի աուքէրիյէ կէլմէլէրի վէ չէրայիթինի անլամադ խուսուսընտա սաճա էվվէլճէ Շուրայի մէզքիւրէ միւրաճաաթ իթմէլէրի ։

6 աղօսթօս 1879

Պապը Սէրասքէրի

ՋՐՀԱՆ

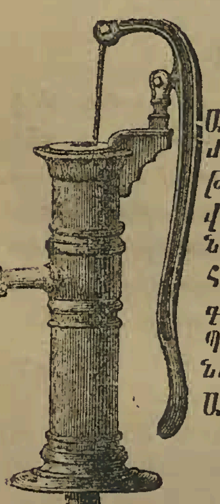

Ամերիկայի Ջրհաններ մեծ և փոքր, երկաթէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրհեղեղներու և թէ խորունկ հորերու համար աժան գներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան

ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔ

Փոքր «վանձէր» կոչուած ձեռքով դարձող ու անքակ կար կարող գործիքը ամեն տեսակ կար մեծ դիւրութեամբ կը կարէ ու գինն ալ աժան է, երաշխաւորութեամբ կը տրուի, աւրուածները կը շտկուի ու կարել չգիտցողին դաս կը տրուի. Կը ծախուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՈՐՕ ԽԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական եզերք	Թիւ
11	Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէյլք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Պօյաճ. Ր Հիսար, Պէպէք ։	33
11 30	Ր Ա Գավագէն Եէնիմահ. Մէզ. Պէյլիք. Թար, Եէնիք, Էմիրկ, Ր Հիսար, Պէպէք։ (Ուրբ. օրերը 11 3/4ին Սթէն. հանդիպելով) ։	34
12 30	Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյլիքտ. Թարապիա, Եէնիք. Սթէնիա, Էմիրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար, Պէպէք ։ (Բացի ուրբաթէ) ։	18
1 15	Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէյլիքտ. Թարապիա, Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար ։	32
2 15	Եէնիմ. Մէզար, Պէյլիք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնվ. (Ուրբ. օրերը Գուր. Օրթ. Պէշկ)։	20
3	Ա. և Ր. Գավագ, Մէզար. Պէյլիքտ. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Պօյաճ. Ր Հիսար, Պէպէք, Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ ։	33
4 15	Եէնիմահ, Մէզար, Պէյլիքտ, Թար, Եէնիք, Սթէն. Էմիր. Պօյաճ. Ր Հիսար, Պէպէք, Արնվ. Գուր, Օրթ, Պէշ.	34
5 15	Եէնիմահ. Մէզ. Պէյլիքտ. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ։	33
6 30	Եէնիմահալլէէն Պէյլիքտ. Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկ. Գանլըճա, Ր. և Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաքէօյ, Գուզկ. Պէշիկթաշ, Իսկիւտար ։	4
8 15	Ա. Ր. և Գավագէն Եէնիմահ. Մէզար. Պէյլիք. Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիք. Էմիրկէն, Պօյաճ, Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ ։	19
10 15	Մէզարպուրնուէն Պէյլիքտ. Թարապիա, Եէնիքէօյ, Էմիրկէն, Ր. Հիսար, Արնավ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։	22

Արնաւուտքէօյէն

Ժամ		Թիւ
11 15	Արնավ, Գուր, Օրթաք, Պէշիկ ։	25
11 45	Արնավուտքէօյ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթ ։	2
12 15	Պէպէք, Արնավ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ,	22
1	Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։	25
1 30	Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ ։	2
2	Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ։	22
2 45	Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ.	18
3 30	Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթ ։ Բացի ուրբաթէ) ։	32
8 30	Արնավ. Գուր, Օրթ, Պէշ։	2
10	Արնավ, Գուր, Գապաթաշ։	19
10 45	Արնավուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ ։	2

Ասիական եզերք

Ժամ		Թիւ
11	Պէյքօզ, Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ, Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.	21
12	Պէյքօզ, Չուպուք. Ր. փաշա մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլ, Գուզկ։ (Ուրբաթ օրերը ժամը 12 1/2ին)	19
11 15	Արնավ. Վանիքէօյ, Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապ ։	4
1	Պէյլիքտ. Թար. Պէյքօզ, Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ) ։	23
2	Պէյլիքտ. Թար. Պէյքօզ, Չուպուք. Ր փ. մահ, Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.	17
3 15	Պէյքօզ, Չուպուք. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Գապաթաշ ։	21
4 30	Պէյքօզ, Չուպուք, Ր. փաշա մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ, Վանիքէօյ, Չէնկ, Պէյլ. Գուզկ. Իսկիւտար։	[illegible]
8 45	Պէյլիքտ. Պէյքօզ, Չուպուք. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ, Գուզկ. Իսկ. (Ուրբաթ օրերը Ռիֆաթ փաշա մահալլէսի)։	25

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական եզերք	Թիւ
12 45	Գապ. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար, Գանլ. Էմիրկէն, Եէնիք. Պէյքօզ Թարապ. Պէյլիք. Եէնիմահ։	4
1	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Գանլ. Էմիրկ. Եէնիք. Թար. Պէյլիք. Մէզ. Ր. և Ա. Գավագ ։	33
2 15	Գապ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնվ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թար. Պէյլիք. Մէզր. Եէնիմ.	34
3 30	Պէշիկթաշ Օրթաք, Արնավուտք, Ր, Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք, Թարապ, Պէյլիքտ, Մէզարպ, Եէնիմ ։	23
5	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսար, Պօյաճ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյլիք. Մէզրպ. Եէնիմ. Ր. և Ա. Գավագ ։	20
6 15	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պօյաճ. Եէնիք. Թար. Պէյլիք ։	25
8	Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիքտ. Մէզարպուրնու ։	22
9 15	Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ ։	33
10	Ր. Հիսար, Պօյաճ. Եէնիք. Թարպ. Պէյլիք Մէզար. Եէնիմահ ։	32
10 30	Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիքտ. Մէզարպ. Եէնիմ. (Ուրբաթ օրերը Պէշիկթաշ։)	18
10 45	Պէշիկ, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Ր. Հիսար, Պօյաճ. Էմիրկ. Եէնիք. Թար. Պէյլիք. Մէզ. Եէնիմ. (Բացի ուրբաթէ)	34
11 15	Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէյլիքտ. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ ։	20

Արնաւուտքէօյ

Ժամ		Թիւ
12 15	Ուղղակի Արնավուտքէօյ։	25
12 45	» »	2
1 15	» Պէպէք	22
2 15	» » (Բացի ուրբաթէ) ։	18
3	» »	32
7 30	Պէշիկ, Օրթ, Գուր, Արնավ։	2
9 15	Գապ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ.	19
10	Գապաթաշ, Պէշիկ, Օրթաք, Գուրուչ. Արնավ.	2
11 15	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	25
11 40	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	2
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավուտ. Պէպէք։	22

Ասիական եզերք

Ժամ		Թիւ
1 30	Իսկ. Գուզ. Պէյլ Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուք. Պէյքօզ ։	24
3	Իսկ, Գուզկ, Պէյլէրպ, Չէնկ, Վանիք, Գանտ, Ա. Հիսար, Գանլըճա, Չուպուք, Պէյքօզ ։	19
9	Գուզկ, Պէյլէր, Չէնկէլ, Վանիք. Գանտ, Ա. Հիսար, Գանլճ, Չուպուք, Պէյքօզ, Թարապ, Պէյլիքտ. (Բացի ուրբաթէ)։	23
9 45	Գուզկ. Պէյլէրպ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուք. Պէյքօզ, Մէզարպ. Ր. և Ա. Գավագ ։	17
10 30	Գապաթ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուքլու, Չուպ. Պէյքօզ ։ (Ուրբաթ օրերը Գուզկ. Պէյլ Չէնկ.)	21
11 15	Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուք. Պէյքօզ։	19
11 30	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Արնավ.	4

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց 'ի կիրակի և տօն օրերէ ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ղալաթիա Սանտըգճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիսի խմբագրատունը ։ Իսկ գաւառաց մէջ հետևեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները ։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Ստեփան էֆ. Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խօսրով » Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Ստեփան էֆ. Թանկըրեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէսլեան.
ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ.
ՍԱՄՍՈՒՆ.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Էթմէքճեան էֆէնտի.
ԱՄԱՍԻԱ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նազարէթ էֆ. Յ. Խօթամպօլեանց.
ԵԻԴՈԿԻԱ.
ԽԱՐԲԵՐԴ և ՏԷՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ս. Ղազանճեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Թադէոս էֆ. Բագրատունի.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ » Զաքարեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ » Փօթիկեան.
ՎԱՆ.
ԲՆԵՐԻԱ. Սեդրակ » Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թորոս էֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.
ՄԱՐԱՇ.
ՖՕՔՇԱՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Գլենդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս աղա Հէքիմեան

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն կամուրջ.		Կամուրջէն Իսկիւտար.	
Ժամ	Ժամ	Ժամ	Ժամ
11 30	6 15	11 45	7
12	7	12 15	8
12 30	8 15	12 45	8 30
1	8 35 Պէշիկթաշ	1 15	9
1 25	9 15	1 40	9 30
2	9 35	2 15	9 50
2 30	10	2 45	10 10
2 55	10 25	3 10	10 35
3 30	10 45	3 45	11
4	11 5	4 15	11 20
4 30	11 25	4 40	11 40
5 5	11 40	5 15 Պուքթ.	11 50
5 45	12	6 10	12 5

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն կամուրջ.		Կամուրջէն Իսկիւտար.	
Ժամ	Ժամ	Ժամ	Ժամ
11 30	5 25	11 30	5 25 Պուքթ.
12	6	12	6
12 30	6 35	12 30	6 25
1	8	1	8
1 30	8 40 Պէշիկթաշ	1 30	8 45
2	9 20	2	9 20
2 30	10	2 30	10
3 5	10 30	3 5	10 30
3 45	11	3 45	11 5
4 30	11 30	4 30	11 35
5	12	5	12 5